



Il-kunċett ta' "konjuġi" fis-sens tad-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni dwar il-libertà ta' residenza ta' ċittadini tal-Unjoni u tal-membri tal-familja tagħhom, jinkludi l-konjuġi tal-istess sess

Għalkemm l-Istati Membri huma ħielsa li jawtorizzaw jew le ż-żwieġ omoesswali, ma jistgħux jostakolaw il-libertà ta' residenza ta' ċittadin tal-Unjoni billi jirrifjutaw milli jagħtu lill-konjuġi tiegħu tal-istess sess, ċittadin ta' pajjiż mhux tal-UE, dritt ta' residenza dderivat fit-territorju tagħhom

Relu Adrian Coman, ċittadin Rumani, u Robert Clabourn Hamilton, ċittadin Amerikan, kkoabitaw għal erba' snin fl-Istati Uniti qabel ma żżewġu fi Brussell fl-2010. Fix-xahar ta' Diċembru 2012, R. A. Coman u żewġu talbu lill-awtoritajiet Rumani li jiġu kkomunikat lilhom il-proċedura u l-kundizzjonijiet li bihom R. C. Hamilton seta', fil-kwalità tiegħu ta' membru tal-familja ta' R. A. Coman, jikseb id-dritt ta' residenza legalment fir-Rumanija għal perijodu ta' iktar minn tliet xhur. Din it-talba kienet ibbażata fuq id-direttiva dwar l-eżerċizzju tal-moviment liberu¹, li tippermetti l-konjuġi ta' ċittadin tal-Unjoni li eżerċita din il-libertà li jingħaqad ma' żewġu fl-Istat Membru fejn dan tal-aħħar huwa residenti.

Bi twegiba għal din it-talba, l-awtoritajiet Rumani informaw lil R. A. Coman u R. C. Hamilton li dan tal-aħħar kien jibbenefika biss minn dritt ta' residenza ta' tliet xhur, għar-raġuni, b'mod partikolari li huwa ma setax jiġi klassifikat fir-Rumanija bħala "konjuġi" ta' ċittadin tal-Unjoni, peress li dan l-Istat Membru ma jirrikonossix iż-żwieġ bejn persuni tal-istess sess ("żwiġijiet omoesswali").

Għaldaqstant R. A. Coman u R. C. Hamilton ipprezentaw rikors quddiem il-qorti Rumani intiż sabiex jikkonstata l-eżistenza ta' diskriminazzjoni bbażata fuq orjentazzjoni sesswali, fir-rigward tal-eżerċizzju tad-dritt ta' moviment liberu fl-Unjoni. Adita b'eċċezzjoni ta' inkostituzzjonalità mqajma fil-kuntest ta' din it-tilwima, il-Curtea Constituțională (il-Qorti Kostituzzjonali, ir-Rumanija) staqsiet lill-Qorti tal-Ġustizzja jekk R. C. Hamilton kienx jaqa' taħt il-kunċett ta' "konjuġi" ta' ċittadin tal-Unjoni li eżerċita d-dritt tiegħu ta' moviment liberu u konsegwenetment għandu jingħatalu dritt ta' residenza permanenti fir-Rumanija.

Permezz tas-sentenza tagħha ta' dan il-jum, il-Qorti tal-Ġustizzja fakkret qabelxejn li d-direttiva dwar l-eżerċizzju tal-moviment liberu tirregola biss il-kundizzjonijiet ta' dħul u ta' residenza ta' ċittadin tal-Unjoni fl-Istati Membri minbarra dak li fih għandu n-nazzjonalità u ma tippermettix li tibbaża dritt ta' residenza dderivat favur ċittadini ta' Stat mhux tal-UE, membri tal-familja ta' ċittadin tal-Unjoni, fl-Istat Membru fejn dan għandu n-nazzjonalità. Għaldaqstant, id-direttiva ma tistax tibbaża dritt ta' residenza dderivat favur R. C. Hamilton fi Stat Membru fejn R. A. Coman għandu n-nazzjonalità, ir-Rumanija. Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja tfakkar li, **f'ċerti każijiet, ċittadini ta' Stati mhux tal-UE, membri tal-familja ta' ċittadin tal-Unjoni, li ma setgħux jibbenefikaw, abbażi tad-dispożizzjonijiet tad-direttiva, minn dritt ta' residenza dderivat fl-Istat Membru fejn dan iċ-ċittadin għandu n-nazzjonalità jista' jiġi rikonossut lilhom tali dritt abbażi tal-**

¹ Direttiva 2004/38/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar id-drittijiet ta' ċittadini tal-Unjoni u tal-membri tal-familja tagħhom biex jiċċaqilqu u jgħixu liberament fit-territorju tal-Istati Membri, li temenda r-Regolament (KEE) Nru 1612/68 u li tħassar id-Direttivi 64/221/KEE, 68/360/KEE, 72/194/KEE, 73/148/KEE, 75/34/KEE, 75/35/KEE, 90/364/KEE, 90/365/KEE u 93/96/KEE (GU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5 Vol. 5, p. 46).

Artikolu 21(1) tat-Trattat dwar Il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (dispożizzjoni li tikkonferixxi direttament liċ-ċittadini tal-Unjoni d-dritt fundamentali u individwali li jiċċaqilqu u jirrisjedu liberament fit-territorju tal-Istati Membri).

Il-Qorti tal-Ġustizzja tkompli billi tindika li l-kundizzjonijiet għall-għoti ta' dan id-dritt ta' residenza dderivat ma għandhomx ikunu iktar stretti minn dawk previsti mid-direttiva għall-għoti ta' tali dritt ta' residenza lil ċittadin ta' Stat mhux tal-UE, membru tal-familja ta' ċittadin tal-Unjoni li eżerċita d-dritt tiegħu ta' moviment liberu billi stabbilixxa ruħu fi Stat Membru ieħor minbarra dak fejn għandu n-nazzjonalità.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tikkonstata li, fil-kuntest tad-direttiva dwar l-eżerċizzju tal-libertà tal-moviment, il-kunċett ta' "konjuġi", li jiddeskrivi persuna magħquda ma' persuna oħra b'rabtiet ta' żwieġ, huwa newtru mill-perspettiva tal-ġeneru u għalhekk jista' jinkludi l-konjuġi tal-istess sess ta' ċittadin tal-Unjoni. Madankollu l-Qorti tal-Ġustizzja tispeċifika li l-istatus ta' persuni, li huwa rregolat mir-regoli dwar iż-żwieġ, huwa qasam li jaqa' fil-kompetenza tal-Istati Membri u li d-dritt tal-Unjoni ma jaffettwax din il-kompetenza, dawn huma liberi li jipprevedu jew le ż-żwieġ omosesswali. Hija tirrileva wkoll li l-Unjoni tirrispetta l-identità nazzjonali tal-Istati Membri tagħha, inerenti fl-istrutturi fundamentali politiċi u konstituzzjonali tagħhom.

Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja tqis li r-rifjut, minn Stat Membru, li jirrikonoxxi, għas-sempliċi għan tal-għoti ta' dritt ta' residenza dderivat lil ċittadin ta' Stat mhux tal-UE, iż-żwieġ ta' dan tal-aħħar ma' ċittadin tal-Unjoni tal-istess sess legalment konkluz fi Stat Membru ieħor jista' jostakola l-eżerċizzju tad-dritt ta' dan iċ-ċittadin li jiċċaqilaq u li jirrisjedi liberament fit-territorju tal-Istati Membri. Dan ikollu l-effett li jvarja l-libertà tal-moviment minn Stat Membru għal ieħor skont id-dispożizzjonijiet tal-liġi nazzjonali li tirregola ż-żwieġ bejn persuni tal-istess sess.

Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja tfakkar li l-moviment liberu tal-persuni jista' jkun is-suġġett ta' restrizzjonijiet irrispettivament min-nazzjonalità tal-persuni kkonċernati, peress li dawn ir-restrizzjonijiet huma bbażati fuq kunsiderazzjonijiet oġġettivi ta' interess ġenerali u huma pproporzjonati għall-għan legittimu segwit mid-dritt nazzjonali.

F'dan ir-rigward, l-ordni pubbliku, li f'dan il-każ huwa invokat bħala ġustifikazzjoni sabiex jirrestringi d-dritt ta' moviment liberu, għandu jiġi mifhum strettament, b'tali mod li l-portata tiegħu ma hijiex iddeterminata unilateralment minn kull wieħed mill-Istati Membri mingħajr il-kontroll tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni. **L-obbligu għal Stat Membru li jirrikonoxxi, għall-uniku għan li jagħti dritt ta' residenza dderivat lil ċittadin ta' Stat mhux tal-UE, żwieġ omosesswali konkluz fi Stat Membru ieħor** konformement mad-dritt ta' dan ma jaffettwax l-istituzzjoni taż-żwieġ f'dak l-ewwel Stat Membru. B'mod partikolari, dan l-obbligu **ma jimponix fuq dan l-Istat Membru d-dmir li jipprevedi, fid-dritt nazzjonali tiegħu, l-istituzzjoni taż-żwieġ omosesswali**. Barra minn hekk, obbligu bħal dan ta' rikonoxximent għall-uniku għan tal-għoti ta' dritt għal residenza dderivat lil ċittadin ta' Stat mhux tal-UE ma għandux jeskludi l-identità nazzjonali lanqas jhedded l-ordni pubbliku tal-Istat Membru kkonċernat.

Fl-aħħar nett, il-Qorti tal-Ġustizzja tfakkar li miżura nazzjonali li hija ta' natura li tostakola l-eżerċizzju tal-moviment liberu tal-persuni ma tistax tkun iġġustifikata meta din il-miżura hija ggarantita mid-drittijiet fundamentali ggarantiti mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea. Peress li d-dritt fundamentali tar-rispett tal-ħajja privata u tal-familja hija ggarantita mill-Artikolu 7 tal-Karta, il-Qorti tal-Ġustizzja tirrileva li jirriżulta wkoll mill-ġurisprudenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem li r-relazzjoni bejn koppja omosesswali tista' taqa' taħt il-kunċett ta' "ħajja privata" kif ukoll f'dik ta' "ħajja tal-familja" bl-istess mod bħal dik ta' koppja eterosesswali fl-istess sitwazzjoni.

TFAKKIRA: Ir-rinviju għal decizjoni preliminari jippermetti lill-qorti tal-Istati Membri, fil-kuntest ta' tilwima li jkunu aditi biha, li jistaqsu lill-Qorti tal-Ġustizzja dwar l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew dwar il-validità ta' att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma tiddecidiex it-tilwima nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssolvi l-kawża f'konformità mad-decizjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-decizjoni torbot, bl-istess mod, il-qorti l-oħra nazzjonali aditi bi problema simili.

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-[test sħiħ](#) tas-sentenza jinsab fuq is-sit CURIA mill-jum li fih tingħata s-sentenza.

Kuntatt stampa: Holly Gallagher ☎ (+352) 4303 3355

L-immagini tal-pronunzja tas-sentenza huma disponibbli fuq "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106